

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Efter at der i flere paa hinanden følgende Lagthingsamlinger var blevet forhandlet om en bedre Ordning af Sagers Behandling ved Grandstævne, og efter at der fra samtlige kommunale Forstanderråder og fra Sysselmændene var indhentet Erklæringer saavel om de Mangler, der findes ved den nuværende Grandstævneordning, som om, hvorledes disse bedst kunne afhjælpes, vedtog Lagthinget i 1878 et Udkast til Lov om Grandstævne paa Færøerne. Af daværende Amtmand Finjen blev der dernæst, efter at han havde underkastet de forskjellige herhenhørende Forhold en nærmere Underøgelse, paa Grundlag af Lagthingsudkastet udarbejdet et nyt Lovforslag, der indeholdt ikke uvæsentlige Forandringer og Tilføjninger, og som af Justitsministeriet approberedes til Forelæggelse for Lagthinget i 1883. Af dette blev Forslaget behandlet i tvende Samlinger og endelig vedtaget med forskjellige Forandringer, der bevægede Amtet til i 1885 med et Endringsforslag paany at forelægge Thinget det til Overveelse. I den da vedtagne Skikkelse er det nu indsendt af Amtet, dog med Henstilling om forskjellige Forandringer.

Det har fra gammel Tid paa Færøerne været Skik og Brug, at der paa aarlige Grandstævne møder, der nu i lang Tid have været afholdte af Sysselmændene paa deres første Omreise i Systjerne, er blevet oprettet Vedtægter mellem Bydemændene til Ordning af forskellige Forhold, hvori Beboerne have fælles Interesse. Dette gjælder navnlig om de forskellige i Forbindelse med Jordsfællesskabet staaende Forhold, og med Hensyn til disse har Grandstævneinstitutionen, der uden at støtte sig til bestemte Lovregler har udviklet sig gennem en i Tidernes Løb dannet Sædvane, erholdt Lovgivningens Sanktion, idet der i de nyere Love, som ordne Jordsfællesskabet paa Færøerne, indeholdes en Flerhed af Bestemmelser, hvorved saadanne Sager henvises til Behandling og Afgjørelse ved Grandstævne. Efter Loven om Udstiftning af Fælleshøuger af 4de Marts 1857 skulle saaledes, naar ikke alle Vedkommende ere enige, alle Sager om Udstiftning af Fælleshøuger forhandles paa Grandstævne, forinden de kunne indbringes for Udstiftningskommissionen, og den samme Regel gjælder i Følge § 2 i Loven om Haugevæsenet paa Færøerne af 23de Februar 1866 med Hensyn til Deling af Høuger og Sammenlægning af Høugeparter. Ved

sidstnævnte Lov ere derhos de det fælles Jordbrug vedrørende Forhold paa forskjellig Maade satte i Forbindelse med Grandstævne. Saaledes ere f. Ex. Sager angaaende Tyrehold, Hestehold, Gjærder, Gang i Haugen og Hundehold henvisne til Afgjørelse paa disse Møder (jfr. §§ 18, 24, 30, 39, 55 og 59), jfr. ogsaa med Hensyn til Spørgsmaal om Faaremærker og Koggræsning §§ 13 og 19, medens andre Bestemmelser i Loven omtale Oprettelsen af forskellige Dverenskomster og Vedtægter, der naturligt henlægges til Grandstævne møderne, jfr. f. Ex. § 5 om Græsningretten for Faar paa Bø eller anden dyrket Jord, § 36 om Gaafehold, § 56 om Gang til Julebjerg m. v., § 57 om Gang efter Løsulb og Juleæg, § 67 og 68 om Agtning og § 73 om Rjending. Her kunne ogsaa anføres de Dverenskomster, der i Følge Jagtloven af 9de Februar 1854 kunne træffes om Skydning i Haugen og om Julefangst i Urer og Julebjergerne m. v., jfr. § 1 og 6.

Efter den gjældende Praxis er det imidlertid ikke blot Sager, der staa i Forbindelse med Jordsfællesskabet, der gjøres til Gjenstand for Behandling og Vedtagelse paa Grandstævne, men det Samme gjælder om andre af Bygdens Fællesanliggender, forsaavidt de ikke henhøre under de kommunale Forstanderråder, saaledes Vedtægter angaaende Benyttelsen af de almindelige Veie i Bygden, om Orden ved Nottast, om Hjemmebygningen af de Bygden tilfaldende Grindeparter, om Fangst af Helleflugt m. v.

Ligesom der imidlertid ikke i den gjældende Lovgivning gives nogen almindelig Regel for, hvilke Sager der kan være Gjenstand for Vedtagelse paa Grandstævne, saaledes findes der ogsaa nærmere Bestemmelser om Sagers formelle Behandling og Afgjørelse, saasom om deres Anmeldelse, om Stemmeretten o. lign., samt endelig Straffebestemmelser til at værne om Overholdelsen af de oprettede Vedtægter. Det er derfor indlysende og fremgaar ogsaa paa det Klarest af de paa Lagthinget fremkomne Udtalelser og de af de forskellige Myndigheder afgivne Erklæringer, at Grandstævneinstitutionen, naar den skal være til sit Viemed, i høi Grad trænger til ad Lovgivningsveten at modtage en nærmere Regulering.

En saadan tilsigtes ved dette Lovforslag, der er udarbejdet paa Grundlag af det Lagthinget i 1883 af Justitsministeriet forelagte Forslag under tilbørlig Hensyntagen til de